

Do'stlik Axborot kutubxona markazi

2024-YIL

**“YOSHLAR VA BIZNESNI QO`LLAB-
QUVVATLASH YILI”ga**

bag'ishlangan kitobxonlarga

TAVSIYANOMA

DO`STLIK SHAHRI-2024

*Tuzuvchi: Axborot bibliografiya xizmat
rahbari M.A. Raximova*

2024-yil O'zbekistonda "Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili" deb e'lon qilindi.

**O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning
O'zbekiston xalqiga Yangi yil tabrigi.
"Aziz vatandoshlar!"**

Jonajon diyorumizga yangi – 2024-yil kirib kelmoqda. Mana shu shukuhli damlarda duogo'y otaxon va onaxonlarimizni, mehribon opa-singillarimizni, barcha soha va tarmoqlar vakillarini, azmu shijoatli yoshlarimizni, chet ellardagi qadrlil vatandoshlarimizni – ko'pmillatli butun xalqimizni ushbu qutlug' ayyom bilan chin qalbidan samimiy tabriklayman.

Muhtaram do'stlar!

Albatta, hayot bor ekan, uning yutuq va quvonchlari, tashvish va muammolari ham bo'lishi tabiiydir. Ammo inson va xalq aql-zakovati, halol mehnati, mustahkam irodasi bilan har qanday sinovlardan munosib

o'tishga qodir. Shu ma'noda, 2023-yil el-yurtimiz uchun qut-barakali va omadli keldi. Eng muhimi, yurtimizda tinchlik-osoyishtalik, turli millat vakillari o'rtasida do'stlik va hamjihatlik hukm surmoqda. Tariximizda birinchi marta umumxalq referendumini asosida yangilangan Konstitutsiyamizni qabul qildik. Kelgusi taraqqiyotimizni belgilab beradigan **"O'zbekiston – 2030" strategiyasini** amalga oshirishni boshladik.

Ko'plab nufuzli anjumanlarni yuqori saviyada o'tkazdik.

Xalqaro maydonda muhim tashabbuslarni ilgari surdik.

Barqaror iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolishga erishdik.

Respublikamizda yuqori texnologik zamonaviy sanoat korxonalari, logistika va infratuzilma tarmoqlari, bog'cha va maktablar, madaniyat va sport obyektlari barpo etildi. Yangi-yangi ish o'rinlari ochilmoqda. Shahar va qishloqlarimiz obod bo'lib, aholi hayot darajasi yuksalib bormoqda. Birgalikdagi mehnatimiz tufayli Yangi O'zbekiston orzusi real haqiqatga aylanmoqda. Barcha erishgan yutuqlarimiz uchun siz, aziz vatandoshlarimga chin dildan minnatdorlik bildiraman.

Muhtaram do'stlar!

Inson qadrini ulug'lash, aholimiz manfaatlarini ta'minlash, buning uchun kuchli iqtisodiyot barpo etish bizning asosiy vazifamizdir. Shu maqsadda 2024-yilni mamlakatimizda **"Yoshlar va biznesni qo'llab-quvvatlash yili"**, deb e'lon qildik. Yangi yilda iqtisodiyotimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etish, tadbirkorlik va xususiy mulk uchun keng imkoniyatlar yaratishni yanada kuchaytiramiz. Ilm-fan, innovatsiya, IT kabi sohalarni, "yashil" va raqamli texnologiyalarni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratamiz. Yangi ish o'rinlari tashkil etish, aholi daromadlarini oshirish e'tiborimiz markazida bo'ladi. Ish haqi, pensiya, stipendiya va nafaqalar miqdori ko'paytiriladi. Xotin-qizlar va nuroniyatlarni, yordamga muhtoj insonlarni qo'llab-quvvatlashga alohida ahamiyat beramiz. Ijtimoiy sohalar rivojini mutlaqo yangi bosqichga ko'taramiz.

Vatanimiz mustaqilligini mustahkamlash, Qurolli Kuchlarimiz jangovar salohiyatini oshirish ustuvor vazifamiz bo'lib qoladi. Muxtasar

aytganda, yangi hayotni, Yangi O‘zbekistonni barpo etish uchun bor kuch va imkoniyatlarimizni to‘liq safarbar etamiz.

Qadrli va muhtaram vatandoshlarim!

Sizlarni Yangi yil bayrami bilan yana bir bor qutlab, barchangizga sihat-salomatlik, oilaviy baxt, xonadonlaringizga tinchlik va fayzu baraka tilayman.

Har bir oila, har bir mahalla, butun yurtimiz farovon bo‘lsin!

Go‘zal Vatanimizni Yaratganning o‘zi panohida asrasin!

Yangi yil barchamizga muborak bo‘lsin!", — deyiladi prezident tabrigida.

Shavkat Miromonovich Mirziyoyev, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti

O‘zbekistonda yillarga qanday nomlar berilgan?

- 2024- yil — Yoshlar va biznesni qo‘llab-quvvatlash yili
- 2023 yil — Insonga e‘tibor va sifatli ta‘lim yili
- 2022 yil — Inson qadrini ulug‘lash va faol mahalla yili
- 2021 yil — Yoshlarni qo‘llab-quvvatlash va aholi salomatligini mustahkamlash yili

-
- 2020 yil — Ilm-ma’rifat va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish yili
  - 2019 yil — Faol investitsiyalar va ijtimoiy rivojlanish yili
  - 2018 yil — Faol tadbirkorlik, innovatsion g‘oyalar va texnologiyalarni qo‘llab-quvvatlash yili
  - 2017 yil — Xalq bilan muloqot va inson manfaatlari yili
  - 2016 yil — Sog‘lom ona va bola yili
  - 2015 yil — Keksalarni e’zozlash yili
  - 2014 yil — Sog‘lom bola yili
  - 2013 yil — Obod turmush yili
  - 2012 yil — Mustahkam oila yili
  - 2011 yil — Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik yili
  - 2010 yil — Barkamol avlod yili
  - 2009 yil — Qishloq taraqqiyoti va farovonligi yili
  - 2008 yil — Yoshlar yili
  - 2007 yil — Ijtimoiy himoya yili
  - 2006 yil — Homiylar va shifokorlar yili
  - 2005 yil — Sihat-salomatlik yili
  - 2004 yil — Mehr va muruvvat yili
  - 2003 yil — Obod mahalla yili
  - 2002 yil — Qariyalarni qadrlash yili
  - 2001 yil — Onalar va bolalar yili
  - 2000 yil — Sog‘lom avlod yili
  - 1999 yil — Ayollar yili
  - 1998 yil — Oila yili
  - 1997 yil — Inson manfaatlari yili

MA'NAVIYAT HAYOTIMIZDA YANGI KUCH, YANGI HARAKATGA AYLANISHI KERAK

**Prezident Shavkat Mirziyoyevning Respublika Ma'naviyat va ma'rifat
kengashining kengaytirilgan majlisidagi nutqi**

Assalomu alaykum, hurmatli Kengash a'zolari!

Muhtaram vatandoshlar!

Bugun siz, azizlar bilan g'oyat muhim masalalarni muhokama qilish va ular yuzasidan zarur yechimlar topish uchun yig'ildik. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashining yig'ilishida Oliy Majlis hamda Vazirlar Mahkamasi rahbarlari, hurmatli deputat va senatorlar, vazirlar, hokimlar bilan birga milliy ma'naviyatimiz faollari, madaniyat, adabiyot va san'at sohasi vakillari ham ishtirok etmoqda.

Barchangizga ayon, yurtimizda Prezident ushbu Kengash raisi hisoblanadi. Hududlarda esa birinchi rahbarlar bu masala uchun mas'ul etib belgilangan.

Nima uchun shunday yo'l tutdik? Chunki ilm-fan, ta'lim va tarbiya, ma'naviyat biz uchun ustuvor masaladir. Albatta, Yangi O'zbekistonni, Uchinchi Renessans poydevorini barpo etish uchun, avvalo, uning mustahkam iqtisodiy, moddiy-texnik asoslarini yaratish kerak. Bugun shu yo'lda xalqimiz bilan birgalikda amalga oshirayotgan ishlarimizda barchangiz faol ishtirok etmoqdasiz. Hozirgi vaqtda mamlakatimizda iqtisodiyotni chinakam bozor munosabatlari asosida tashkil etyapmiz. Barcha soha va tarmoqlarda davlat ishtiroki kamaytirilib, xususiy mulk va investisiyalarga, davlat-xususiy sheriklik tamoyillariga keng yo'l ochilmoqda. Tadbirkorlar, fermer va klasterlar uchun qulay sharoitlar yaratib beryapmiz. O'zbekistonda "majburiy mehnat", "bolalar mehnati"ga butunlay chek qo'yildi. Davlat buyurtmasi tizimini ham optimal holatga keltiryapmiz. Barcha sohalarga raqamlashtirish, "yashil" va innovasion texnologiyalar jadal kirib bormoqda. Yurtimizda yangi-yangi zamonaviy sanoat va energetika majmualari, avtomobil va temir yo'llar, texnopark va IT-parklar, "aqlli" va elektron boshqaruv tizimlari barpo etilmoqda. Shahar va qishloqlarimiz, butun mamlakatimiz qiyofasi tubdan o'zgarmoqda. Qisqa muddatda maktab, maktabgacha ta'lim, oliy ta'lim, sport va

turizm sohalarini rivojlantirish bo'yicha ulkan qadamlar qo'ydik. Tibbiyot sohasida ham chuqur islohotlar olib borilmoqda. Aholini zamonaviy uy-joylar bilan ta'minlash borasida ilgari tasavvur ham qilib bo'lmaydigan natijalar qo'lga kiritilmoqda. E'tibor qiling, bu yil ijtimoiy sohaga eng ko'p — 134 trillion so'm mablag' ajratildi. Bu — 2016 yilga solishtirganda 5,6 barobar ziyod demakdir.

Yangi tahrirdagi Konstitutsiyamizda belgilangan O'zbekiston — ijtimoiy davlat degan qoidaning amaliy hayotimizdagi tasdig'ini birgina ana shu misolda ham yaqqol ko'rish mumkin. Bu ishlar dastlabki qadamlar bo'lib, kelgusida yanada kengayib boradi. Xabaringiz bor, bu yil "O'zbekiston — 2030" strategiyasini qabul qildik. Bu muhim hujjatda o'z oldimizga aniq maqsadlar qo'yib, marrani baland oldik. Ushbu strategiyaga muvofiq, 2030 yilgacha yalpi ichki mahsulot hajmini 2 barobar oshirib, 160 milliard dollarga, aholi jon boshiga daromad miqdorini esa o'rtacha 4 ming dollarga yetkazishni reja qilganmiz. Bugun jahon miqyosida taraqqiyot sur'atlari misli ko'rilmagan darajada shiddatli tus olmoqda. Ayni vaqtda azaliy qadriyatlar, ijtimoiy-siyosiy qarashlar tizimida chuqur transformatsiya jarayonlari yuz bermoqda. Ilgari o'z maqsad va manfaatlarini, asosan, diplomatiya va siyosat bilan himoya qilib kelgan dunyodagi qudratli markazlar endi ochiqchasiga bosim o'tkazish, qarama-qarshilik va to'qnashuvlar yo'liga o'tganiga hammamiz guvohmiz. Afsuski, bunday keng ko'lamlil va o'ta ziddiyatli jarayonlarning ta'siri Markaziy Osiyo mintaqasi va uning tarkibiy qismi bo'lgan mamlakatimizni ham chetlab o'tmayapti. Ana shunday g'oyat murakkab va tahlikali vaziyatda O'zbekistonning milliy manfaatlariga javob beradigan to'g'ri yo'lni topish albatta oson bo'lmayapti. Biz dunyodagi uzoq-yaqin barcha davlatlar bilan o'zaro manfaatli aloqalarni rivojlantirishga harakat qilyapmiz.

Tarixdan ma'lum: Vatan va xalq taqdiriga nisbatan tahdidlar kuchaygan vaziyatda aynan millat fidoyilari — uyg'oq qalbli ziyolilar, shoir va adiblar, san'at namoyandalari, ma'naviyat va ma'rifat sohasi xodimlari jasorat bilan maydonga chiqqanlar. XX asr boshlarida xalqimizni ozodlik va ilm-ma'rifat uchun kurashga chorlagan jadid bobolarimizni eslaylik. Yaqinda "Milliy tiklanish" gazetasida

O‘zbekiston xalq shoiri Iqbol Mirzoning “Jadidlar” degan she’rini o‘qib qoldim. Hurmatli shoirimiz “Jadidlar yetishmayapti, jadidlar”, deb, bugungi kunda ko‘pchilik xalqimizni, jumladan, meni ham qiynayotgan savollarga javob izlagan. Chindan ham mamlakatimiz o‘z taraqqiyotining yangi, yuksak bosqichiga kirayotgan hozirgi paytda bizga jadid bobolarimiz kabi G‘arb ilm-fani yutuqlari bilan birga, milliy qadriyatlar ruhida tarbiya topgan yetuk kadrlar suv bilan havodek zarur. Lekin ularni kim tarbiyalaydi? Albatta, o‘zimiz tarix saboqlari, zamon talablari asosida tarbiyalashimiz zarur. Yaqinda poytaxtimizda o‘tkazilgan “Jadidlar: milliy o‘zlik, istiqlol va davlatchilik g‘oyalari” mavzusidagi konferensiya jahon ilm-fan va madaniy jamoatchiligi o‘rtasida katta qiziqish va e‘tibor uyg‘otganidan barchangiz xabardorsiz. Bu ishlarni yanada kengaytirish va yangi bosqichga ko‘tarish maqsadida alohida Prezident qarori qabul qilinadi. Jumladan, Buxorodagi tarixiy maskanda Jadidlar merosi davlat muzeyi bunyod etiladi. Ma’rifatparvar ajdodlarimizning merosi bugun biz qurayotgan huquqiy demokratik davlat va fuqarolik jamiyati uchun poydevor bo‘lib xizmat qilishi tabiiydir. Chunki ularning g‘oya va dasturlari Yangi O‘zbekistonni barpo etish strategiyasi bilan har tomonlama uyg‘un va hamohangdir. Ana shu ishlarimizni davom ettirish maqsadida Yozuvchilar uyushmasi, Fanlar akademiyasi, Ma’naviyat va ma’rifat markazi, Milliy mass-mediani qo‘llab-quvvatlash va rivojlantirish jamoat fondi, “Shahidlar xotirasi” jamg‘armasi hamda jamoatchilik vakillarining “Jadid” nomli yangi gazeta va uning elektron versiyasini tashkil etish haqidagi tashabbusini biz albatta qo‘llab-quvvatlaymiz.

Aziz do‘stlar!

O‘zimizga bir savol berib ko‘raylik: biz hozirgi keskin sharoitda g‘oyaviy-mafkuraviy sohada raqobatga tayyormizmi? Yosh avlodimiz tarbiyasi murakkab zamon talablariga javob beryaptimi? Mana, bugun ma’naviy-ma’rifiy sohada masala qanday o‘tkir va ko‘ndalang bo‘lib turibdi. Bular oddiy savollar emas. Odamni jiddiy o‘ylantiradigan, tashvishga soladigan savollar. Agar biz bu yorug‘ dunyoda “o‘zbek”, “O‘zbekiston” degan nomlar bilan yashab qolishni istaydigan bo‘lsak, bu savollarga bugun javob topishimiz va ularni hal etish bo‘yicha amaliy harakatlarni aynan bugun

boshlashimiz shart. Ertaga kech bo'ladi. Albatta, biz dunyo miqyosidagi iqtisodiy inqiroz va pandemiya ta'siriga qaramasdan, ma'naviy-ma'rifiy ishlarni kuchaytirish bo'yicha katta ishlarni amalga oshirmoqdamiz. Bu borada 2017 yil 3 avgustda ijodkor ziyolilar bilan uchrashuv hamda 2021 yil 19 yanvardagi Kengash yig'ilishidagi muloqotlar davomida sizlar bilan ko'plab masalalar bo'yicha aniq yechimlarni topgan edik. Bu haqda gapirganda, Ma'naviyat va ijodni qo'llab-quvvatlash maqsadli jamg'armasi hamda Ijtimoiy-ma'naviy tadqiqotlar instituti tashkil etilganini aytish o'rinlidir. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi tizimidagi xodimlar soni ikki karra oshirildi, ularni moddiy rag'batlantirish choralari ko'rildi. Ma'naviyat va ijodni qo'llab-quvvatlash uchun har yili 45 milliard so'mdan mablag' ajratyapmiz. Markaz tegishli vazirlik va idoralar, mahalliy hokimliklar bilan birgalikda joylarda ko'plab tadbirlar o'tkazmoqda. Xususan, "Ma'rifat ulashib" va "Kitob karvoni" aksiyalari doirasida 200 mingga yaqin nomdagi kitoblar aholiga bepul tarqatildi. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi, uning hududiy bo'linmalari tomonidan 11 mingdan ortiq media mahsulotlari tayyorlandi.

Bu boradagi ishlarimizni yanada jadallashtirish uchun 2024 yildan boshlab har yili 100 milliard so'mdan mablag' ajratiladi. Milliy ma'naviyatimizning ajralmas qismi bo'lgan madaniyat, adabiyot va san'at, ommaviy axborot vositalarini rivojlantirish bo'yicha ham katta ishlarni amalga oshirdik. Ayniqsa, "Madaniy faoliyat va madaniyat tashkilotlari to'g'risida"gi qonunni qabul qilganimiz, 15 aprel sanasini Madaniyat va san'at xodimlari kuni etib belgilaganimiz soha rivojida muhim ahamiyatga ega bo'ldi. Milliy an'analarimizni asrab-avaylash va boyitish maqsadida Maqom, Baxshichilik va Askiya san'ati markazlari tashkil etildi. Shuningdek, "Bahor" raqs ansambli, Davlat filarmoniyasi, Davlat simfonik orkestri kabi 20 dan ortiq muassasalar faoliyati yo'lga qo'yildi. O'tgan davrda 11 ta yangi muzey, 2 ta teatr, 28 ta bolalar musiqa va san'at maktabi, 5 ta oliygoh, jumladan, yangi avlod jurnalistlarini tayyorlash maqsadida O'zbekiston jurnalistika va ommaviy kommunikatsiyalar universiteti tashkil etildi. Shu o'rinda muhim bir raqamga e'tibor berishingizni so'rayman. Madaniyat va san'at sohasini davlat tomonidan qo'llab-

quvvatlash hajmi 2017 yilga nisbatan 5 karra oshib, 2023 yilda bu maqsadlar uchun 712 milliard so‘mdan ortiq mablag‘ yo‘naltirildi. Biz boy va betakror madaniy merosimizni dunyoga targ‘ib etish bo‘yicha alohida tizim yaratdik. Mamlakatimizda muntazam o‘tkazib kelinayotgan “Maqom”, “Baxshichilik”, Hunarmandchilik, “Lazgi” kabi xalqaro festivallar shu maqsadga xizmat qilmoqda. Bu boradagi katta ishlarimizdan yana biri — 24 ta xorijiy mamlakatda, jumladan, qo‘shni davlatlarda ham “O‘zbekiston madaniyati kunlari” yuqori saviyada o‘tkazildi. Ayniqsa, Fransiya, Germaniya, Xitoy, Saudiya Arabistoni kabi davlatlarda namoyish etilgan milliy madaniyatimizning noyob namunalari dunyo jamoatchiligini hayratga solgani va ular O‘zbekistonni o‘zlari uchun yangitdan kashf etgani barchamizni quvontiradi. Bu ishlarni albatta davom ettiramiz va kelgusida Italiya, Buyuk Britaniya, Qatar, Birlashgan Arab Amirliklarida ham ana shunday ko‘rgazmalar tashkil qilinadi. Keyingi yillarda YUNESKONing Insoniyat nomoddiy madaniy merosi ro‘yxatiga yana 9 ta milliy merosimiz namunasi, Buxoro shahri “Ijodkor shaharlar tarmog‘i”ga kiritilganini ta’kidlash lozim. Shu yil sentyabr oyida

YUNESKO Bosh qarorgohida buyuk bobomiz Abu Rayhon Beruniyning 1050 yilligi xalqaro miqyosda keng nishonlangani ham muhim voqea bo‘ldi. Xalqaro maydonda madaniy diplomatiyamizning o‘rni tobora ortib bormoqda. Xabaringiz bor, YUNESKO Bosh konferensiyasi sessiyalari qariyb 40 yildan buyon faqat Parijda o‘tkaziladi. 2025 yilda esa bu konferensiyaning sessiyasini birinchi marta boshqa shaharda, ya’ni, Samarqandda o‘tkazish belgilandi. Ushbu nufuzli anjumanga Tashkilotga a’zo barcha davlatlardan vakillar tashrif buyuradi. Hech shubhasiz, bu — O‘zbekiston uchun katta ishonch, ayni paytda mas’uliyat hamdir. Shu sababli bu yirik xalqaro tadbirga hozirdan puxta tayyorgarlik ko‘rishni boshlashimiz kerak.

Bu yil Toshkent shahrida Xalqaro turkiy madaniyat tashkiloti — TURKSOYning 30 yillik yubileyi yuqori saviyada o‘tkazildi.

Bir asrdan ziyod tarix va an‘analarga ega bo‘lgan o‘zbek kino san’ati ham taraqqiyot yo‘liga chiqib bormoqda. Eng muhimi, xalqimizga manzur bo‘ladigan kino asarlari paydo bo‘lyapti. Buyuk sarkarda va davlat arboblrimiz, ulug‘ allomalar,

madaniyat namoyandalarimiz haqida tarixiy filmlar yaratilmoqda. Qariyb chorak asrdan keyin Toshkent xalqaro kinofestivalini qayta tikladik. 2021 yildan buyon har yili jahonning 50 dan ortiq mamlakatidan yuzlab kino ijodkorlar O'zbekistonga tashrif buyurmoqda. Alisher Navoiy nomidagi kino saroyi zamonaviy qiyofaga ega bo'ldi, yangi "Renessans" kino uyi barpo etildi. Milliy filmlar yaratish uchun davlat tomonidan ajratilayotgan mablag'lar hajmi ham tobora ortib bormoqda.

Aziz do'stlar!

Vatanga muhabbat va sadoqat tuyg'ularini, ezgu g'oyalarni tarannum etishda o'zbek adabiyoti boshqa madaniyat sohalari uchun hamisha mustahkam zamin bo'lib kelgan. Biz zamonaviy adabiyotimizni rivojlantirish maqsadida poytaxtimizda Adiblar xiyobonini, Yozuvchilar uyushmasining muhtasham binosini barpo etdik. O'lkamizning bahavo hududlarida yangi ijod uylarini qurdik. Samarali ijod qilayotgan adiblarimiz imtiyozli asosda yangi uy-joylar bilan ta'minlandi. Yozuvchilar uyushmasi faoliyatini moddiy qo'llab-quvvatlash uchun har yili qariyb 25 milliard so'm ajratilmoqda.

Yosh iste'dod egalarini har tomonlama qo'llab-quvvatlash maqsadida Zomin seminari qayta tiklandi. Navqiron shoir va yozuvchilarning birinchi kitoblari katta tirajlarda nashr etilmoqda. Atoqli ijodkorlarimizning tavallud sanalarini keng nishonlash yaxshi an'anaga aylandi.

Birinchi marta nashr etilgan 100 jildlik "Turkiy adabiyot durdonalari", 30 jilddan iborat "Mustaqillik davri navoiyshunosligi", "Qoraqalpoq adabiyoti durdonalari", "Mard askarga sovg'a" singari adabiy majmualar ma'naviy hayotimizda muhim voqea bo'ldi.

Hurmatli anjuman ishtirokchilari!

Biz bu yig'ilishga uzoq tayyorgarlik ko'rdik. Milliy ma'naviyatimiz va madaniyatimizni rivojlantirish bo'yicha taniqli olimlar, shoir va adiblar, san'atkorlar, rassom va jurnalistlar, ekspert va mutaxassislarning fikrlarini oldik. Mening topshirig'imga binoan Vazirlar Mahkamasi Bosh vazir A.Aripov rahbarligida bu masalalarni sinchiklab o'rganib chiqdi. Tegishli vazirlik va idoralar rahbarlari,

madaniyat sohasi faollari bilan alohida yig'ilish ham o'tkazildi. Ko'pgina masalalar o'sha majlisning o'zida hal qilindi va yana ba'zi muammolar ham aniqlandi.

Men bugungi majlis uchun tayyorlangan barcha tahliliy materiallar bilan batafsil tanishib chiqdim. Shu asosda eng muhim vazifalarga qisqacha to'xtalib o'tmoqchiman.

Avvalo, ma'naviyat va madaniyat sohasidagi ishlarimiz uchun metodik asos bo'lib xizmat qiladigan milliy g'oyamizni rivojlantirish bo'yicha alohida dasturiy hujjat ishlab chiqishimiz lozim. Bu jarayonda yangi tahrirdagi Konstitutsiyamiz talablari hisobga olinishi zarur. Mana, biz Asosiy qonunimizdagi fundamental prinsiplardan kelib chiqib, Dunyoviy davlat konsepsiyasini ishlab chiqyapmiz.

Nima uchun bunga zarurat tug'ilmoqda?

O'zingiz ko'ryapsiz, bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar orqali asosan chetdan, ba'zan hatto mamlakatimizning o'zida ham Konstitutsiya va qonunlarimizga zid pozisiyalar ilgari surilmoqda. Ba'zi guruhlar orasida diniy qarashlarni Konstitutsiya va qonunlarimizga qarshi va ulardan ustun qo'yish holatlari kuchaymoqda. Diniy e'tiqod niqobi ostida yoshlarni ma'rifatga emas, jaholatga undayotgan kishilar paydo bo'lmoqda. Ko'p xotinlik, ayol kishi ishlamasdan uyda o'tirishi, o'qimasligi kerak, dunyoviy qadriyatlar harom, degan soxta "da'vat"lar yangramoqda.

Ulug' ma'rifatparvar Ibrat domlaning: "Millatni kim isloh etar? Ulamo g'ayrat etkanda millat, albatta, isloh topur", degan hikmatli so'zlarida chuqur ma'no bor.

Fursatdan foydalanib, men muhtaram ulamolarimiz, din peshvolarini inson qadrini ulug'lash, tinchlik va bag'rikenglik muhitini mustahamlashga qaratilgan islohotlarimizda faol bo'lishga, o'zlarining ma'naviy fazilatlarini bilan boshqalarga o'rnak ko'rsatishga chaqiraman. Ma'lumki, keyingi yillarda haj, umra ziyoratlariga keng yo'l ochilyapti. Minglab fuqarolar mana shunday qutlug' ziyoratlarga borib kelayotganiga hammamiz guvohmiz. Bu borada ilgari ham aytgan bir fikrimni takrorlamoqchiman: hajga, umraga borib kelgan har bir yurtdoshimiz ma'naviyat targ'ibotchisi bo'lishi, odamlarni yaxshilikka boshlashi kerak. Afsuski, hamma joyda ham shunday bo'lmayapti. Ziyorat bahona o'zini ko'z-ko'z qilish, manmanlikka

berilish kabi bizga yarashmaydigan xunuk holatlar ko'zga tashlanmoqda. Bular albatta barchamizni o'ylantirishi kerak.

O'zbekiston musulmonlari idorasi, xususan, muftiy hazratlari, hurmatli shayx Nuriddin Xoliqnazarovning diniy ma'rifat sohasida olib borayotgan sa'y-harakatlarini barchamiz qo'llab-quvvatlaymiz. Xabaringiz bor, keyingi paytda korrupsiya va jinoyatchilikka qarshi kurashish bo'yicha tezkor tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zini "ko'cha" deb ataydigan jinoiy guruhlar bo'ladimi, korrupsiyaga berilgan mansabdor shaxslar bo'ladimi, kim qonunga bepisand munosabatda bo'lib, davlat va jamiyatga zarar yetkazadigan bo'lsa, biz bunga hech qachon jim qarab turolmaymiz. Ko'chalarimiz, mahallalarimiz, hayotimiz tom ma'noda tinch va toza, jinoyatdan xoli bo'lishi kerak. Shu munosabat bilan mahalla faollari, hurmatli ayollarimiz va muhtaram nuroniylarimizga, ayniqsa, katta orzu-umidlar bilan hayotga kirib kelayotgan yoshlarimizga murojaat qilib aytmoqchiman.

Azizlarim, tarbiyasi izdan chiqqan nopok kimsalardan ogoh bo'laylik!

Farzandlarimizni ularning buzg'unchi ta'siridan asraylik! Kelajagimizni yovuz kuchlar qo'lga berib qo'yishga aslo haqqimiz yo'q. Agar barchamiz birgalikda qat'iy harakat qilsak, jamiyatimizda sog'lom ijtimoiy-ma'naviy muhitni mustahkamlashga albatta qodirmiz. Yangi O'zbekistonda qonun ustuvor, jinoyatga jazo muqarrar bo'lishi shart. Va albatta shunday bo'ladi.

Ikkinchidan, madaniy-ma'rifiy sohadagi ishlarni yangi bosqichga ko'tarishda hokimlarning mas'uliyatini keskin oshirish zarur. Hududlar rahbarlari bir haqiqatni bilib olsin: sizlarning faoliyatingizga ushbu yo'nalishda amalga oshirilayotgan ishlarning sifati va samarasiga qarab baho beriladi.

Shu yil noyabr oyida mening topshirig'im bilan markazdan borgan mas'ul shaxslar ishtirokida 14 ta hududda Ma'naviyat va ma'rifat kengashlarining yig'ilishlari o'tkazildi. Afsuski, aksariyat hokimlar o'zlari rahbarlik qilayotgan hududdagi ma'naviy tarbiya ishlarini o'z holiga tashlab qo'ygan. Masalan, Andijon viloyati Xonobod shahri hokimi Tojiboyevning respublika ishchiguruhiga ochiqdan-ochiq "Ma'naviyat men uchun oxirgi o'rindagi masala" deganini qanday tushunish

mumkin? **Yana bir misol, 2021-2023 yillarda 195 ta tuman va shaharda Ma'naviyat va ma'rifat maskanini barpo etish bo'yicha manzilli ro'yxatni tasdiqlagan edik. Bu borada Sirdaryo viloyatida 11 ta, Surxondaryo viloyatida 15 ta maskanning barchasi foydalanishga topshirilib, Prezident qarori ijrosi to'liq bajarilganini qayd etish lozim. Lekin ayrim joylarda bu ishlar oxiriga yetkazilmagan. Misol uchun, Qoraqalpog'iston Respublikasi, Buxoro, Toshkent, Andijon, Jizzax viloyatlari va Toshkent shahrida qaror ijrosi to'liq bajarilmaganini qanday izohlash mumkin?**

Bosh vazir A.Aripov Iqtisodiyot va moliya vaziri J.Qo'chqorov, Prezident Administratsiyasi departament rahbari Q.Quronboyev, hududlar rahbarlari bilan birgalikda bir oy muddatda har bir tumanda Ma'naviyat maskani qurish va uning ta'minoti bilan bog'liq muammolarni chuqur o'rganib, ularni reja-jadval asosida ishga tushirish choralari ko'rsin. Ta'kidlab aytmoqchiman: bugun ma'naviyat boshqa sohalardan o'n qadam oldinda yurishi kerak, ma'naviyat yangi kuchga, yangi harakatga aylanishi shart! Shu maqsadda xalqimiz, ayniqsa, yoshlar o'rtasida ma'naviy-ma'rifiy ishlarni sifat va mazmun jihatidan mutlaqo yangi bosqichga ko'tarishimiz lozim. Yaqinda Surxondaryo viloyatida bo'lgan uchrashuvda ziyolilarimiz tomonidan bildirilgan taklif asosida hududlarda faoliyat olib borayotgan 4 ta sektorga qo'shimcha ravishda ma'naviyat sektorini tashkil etamiz.

Ta'kidlash kerakki, ma'naviyat sektori mahalliy davlat hokimiyati hamda joylardagi Ma'naviyat va ma'rifat kengashlarining ishchi tuzilmasi sifatida faoliyat ko'rsatadi. Ushbu sektor faoliyati uchun ma'naviyat va ma'rifat kengashlari rahbarlari, ya'ni hokimlar shaxsan mas'ul va javobgar bo'ladi. Biz bu tashabbusni kelgusi yili Surxondaryo viloyatida sinovdan o'tkazamiz. Respublika Ma'naviyat va ma'rifat markazi (Hojimatov) 10 kun muddatda ma'naviyat sektorining tashkiliy tuzilmasi va nizomini ishlab chiqsin. 2024 yil yanvardan boshlab respublika seminarini o'tkazib, mart oyiga qadar Surxondaryo viloyatida ushbu sektor faoliyatini to'liq ta'minlasin.

Uchinchidan, yoshlarimizni milliy va umumbashariy g'oyalar asosida kamol toptirishda madaniyat sohasi, xususan, teatr san'atining katta o'rni bor. Hozirgi kunda mamlakatimizda 40 ta teatr faoliyat ko'rsatmoqda. Har yili 40 ta yangi spektaklga davlat buyurtmasi berilmoqda. Buning uchun shu yilning o'zida 15 milliard so'm ajratildi. Joriy yilda teatr va kino dramaturgiyasini rivojlantirish maqsadida respublika "Nigoh" ijodiy seminari o'tkazildi. Ayni paytda joylarda madaniyat maskanlari, xususan, teatrlarning ahvoli qanday, hokimlarimiz ularning holidan xabardormi, degan savol tug'ilishi tabiiy. Agar hozir "Qani, oxirgi bir oyda qaysi teatrga bordingiz, qanday yangi kitob o'qidingiz?", deb so'rasam, o'ylaymanki, aksariyat rahbarlar xijolat bo'lib qolishi mumkin. Holbuki, rahbar-yetakchilar ijtimoiy dunyoqarash, madaniy saviya bo'yicha boshqalarga o'rnak bo'lishlari kerak.

Shu maqsadda, barcha korxonalar va muassasalarda oyning bir kunini "Teatr kuni" deb e'lon qilib, xodimlarning teatrlarga borishini yo'lga qo'ysak, o'ylaymanki, har tomonlama foydali bo'ladi. **Mening o'zim madaniyat vazirimizga, yaxshi spektakl bo'lsa, vaqt topib, teatrga albatta boraman, deb bir necha marta aytganman. Lekin negadir hozircha ulardan aniq bir taklif bo'lmayapti.** Teatr san'atini rivojlantirish bo'yicha madaniyat vazirligiga (O.Nazarbekov) bir oy muddatda dastur loyihasini ishlab chiqish va tasdiqlash uchun kiritish vazifasi topshiriladi. Ushbu dasturda tarixiy va zamonaviy mavzular bo'yicha 20 ta eng yaxshi pyesa uchun ijodiy buyurtma berish orqali dramaturglarga 50 million so'mdan qalam haqi to'lash tizimini joriy etish, 50 nafar ijodiy va yordamchi xodimlarning rivojlangan davlatlar teatrlarida mahorat oshirishini yo'lga qo'yish, yosh rejissyorlarni qo'llab-quvvatlash uchun Mannon Uyg'ur nomidagi mukofot ta'sis etish va g'oliblarni munosib taqdirlash kabi tadbirlar aks ettirilsa, maqsadga muvofiq bo'lardi. Bunga qo'shimcha ravishda besh yillik dasturga binoan teatrlar to'liq ta'mirlanib, eng ilg'or texnologiyalar asosida modernizatsiya qilinadi. Bu ishlarga Bosh vazir A.Aripov mas'ul etib belgilanadi.

To'rtinchidan, madaniy dam olish tizimini takomillashtirish, aholining bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazishda mamlakatimizdagi mavjud 837 ta madaniyat

markazining faoliyati juda muhim. So‘nggi yillarda yurtimizda 43 ta madaniyat markazi yangidan qurildi, 344 ta madaniyat markazida ta‘mirlash va jihozlash ishlari amalga oshirildi. Bugungi kunda bunday markazlarda 4 mingga yaqin to‘garak faoliyat ko‘rsatmoqda, ularda 120 mingdan ortiq yoshlar shug‘ullanmoqda. Masalan, Farg‘ona shahar madaniyat markazidagi 81 ta to‘garakka 1000 ga yaqin farzandlarimiz qamrab olingani e‘tiborga loyiq.

Afsuski, hamma joyda ham markazlar faoliyati samarali yo‘lga qo‘yilmagan. Respublika bo‘yicha 167 ta madaniyat markazi o‘z binosiga ega emas, 283 ta bino avariya holatida, jami 8 mingta musiqa anjomiga ehtiyoj mavjud. Oqibatda 4 mingta mahallada yashayotgan aholi madaniy xizmatlardan foydalana olmayapti.

Endi bu tizimni tubdan o‘zgartiramiz. Ya‘ni joylardagi madaniyat markazlari uchun hokimlar bevosita javob beradi. Kelgusi yildan boshlab har birtumanda sahnali zal, kutubxona, kinozal va to‘garak xonalari mavjud bo‘lgan 1 tadan madaniyat markazi faoliyati yo‘lga qo‘yiladi.

Joylardagi 600 dan ziyod badiiy havaskorlik jamoalarining moddiy-texnik bazasini yaxshilash bo‘yicha dastur qabul qilib, bunga 100 milliard so‘m yo‘naltiramiz.

Beshinchidan, maqom va baxshichilik san‘atini rivojlantirish, mavjud ijro va ijodiy maktablarni, bu boradagi an‘analarni ilmiy asosda o‘rganish va qayta tiklash ishlarini yanada kuchaytiramiz. Hozirgacha 120 ta maqom, baxshichilik dostonlari, xalq kuyi va qo‘shiqlari “oltin fond”ga yozib olindi. Maqom san‘atini rivojlantirish, uni qorong‘ulikdan yorug‘likka olib chiqish yo‘lida jonbozlik ko‘rsatayotgan san‘atkorlarimizga har qancha rahmat aytsak, arziydi. Xalq og‘zaki ijodi durdonalarini keng targ‘ib etib kelayotgan baxshilar faoliyatini qo‘llab-quvvatlash ham e‘tiborimiz markazida bo‘ladi. Madaniyat vazirligiga san‘atimizning “oltin fond”iga kiritilgan mumtoz va estrada musiqa asarlarini, folklor namunalarini raqamlashtirib, internetda keng targ‘ib etish choralarini ko‘rish topshiriladi. Kuni kecha nomoddiy madaniy merosni muhofaza qilish, ilmiy o‘rganish va targ‘ib etishga doir muhim bir qarorni imzoladim. Unda, jumladan, Madaniyatshunoslik va

nomoddiy madaniy meros institutini tashkil etish, “Alpomish” va “Go‘ro‘g‘li” dostonlari hamda Farg‘ona — Toshkent, Xorazm, Buxoro maqom yo‘llaridagi musiqa asarlarini ilmiy tadqiq etishga 28 ta maqsadli grant ajratish bo‘yicha vazifalar aniq belgilab qo‘yilgan. Shuningdek, mamlakatimiz fondlarida saqlanayotgan 3 mingdan ziyod doston, maqom va folklor asarlarini zamonaviy formatga o‘tkazish ko‘zda tutilgan. Yana bir muhim yangilik — maqom, katta ashula, baxshichilik, atlas va adras, kulolchilik va zargarlik kabi 12 ta noyob madaniy meros namunalari bo‘yicha an‘analarni davom ettiradigan maktablar yaratiladi.

Oltinchidan, milliy madaniyatimiz rivojida muhim o‘ringa ega bo‘lgan musiqa va raqs san‘atini ravnaq toptirishga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshiriladi. Jumladan, “Bahor” raqs ansamblini bino bilan ta‘minlash bo‘yicha O‘zbekiston Kasaba uyushmalari federatsiyasi bildirgan taklifni qo‘llab-quvvatlaymiz. Bundan buyon “Bahor” jamoasi ilgari Filarmoniya joylashgan mashhur san‘at saroyida faoliyat yuritadi. Taniqli ashula va raqs ansambllarining xorijga gastrol safarlari ko‘paytiriladi. Musiqa va raqs san‘ati masalalarini ilmiy o‘rganish, sohada ilmiy kadrlarni ko‘paytirish maqsadida ilmiy tadqiqotlar uchun grantlar joriy qilinadi.

Shuningdek, Toshkent davlat sirki binosini ta‘mirdan chiqarish bo‘yicha ham chora-tadbirlar ko‘riladi. Bosh vazir A.Aripov bu masala bo‘yicha 1 oy muddatda qaror loyihasini kiritsin.

Yettinchidan, xalqaro maydonda o‘zbek madaniy diplomatiyasini rivojlantirish, boy madaniy merosimizni xalqimizga va xorijiy sayyohlarga keng tanishtirish ishlarini yangi bosqichga ko‘taramiz. Kelgusi yili Toshkentda kreativ iqtisodiyotga bag‘ishlangan xalqaro konferensiyani, Nukusda esa “Orol madaniyati” xalqaro ilmiy anjumanini o‘tkazamiz. Kreativ iqtisodiyotni rivojlantirish bo‘yicha alohida qonun qabul qilish ham kun tartibidagi dolzarb masaladir. Buxoroning tarixiy hududida 2025 yilda ilk bor xalqaro tasviriy san‘at anjumani o‘tkaziladi. YUNESKO mezonlari asosida bu qadimiy shaharning master va menejment rejalarini ishlab chiqamiz. Umuman olganda, 2024 yildan boshlab yurtimizda madaniyat va san‘at festivallari va boshqa tadbirlarni yangicha yondashuvlar asosida tashkil etamiz.

Barcha festivallarimiz tom ma'noda O'zbekistonning jahon hamjamiyatidagi nufuzini yuksaltirish va yurtdoshlarimizning madaniy saviyasini oshirishga xizmat qilishi lozim.

Yana bir masala. Muzeylar faoliyatini takomillashtirish bo'yicha yetti yillik dastur qabul qilinadi. Ekspnatlarni saqlash va muhofaza qilish bo'yicha barcha muzeylar zamonaviy uskunalari bilan jihozlanadi va eng noyob ekspnatlar markirovka qilinadi. Innovasion texnologiyalar asosida tarix muzeyi hamda san'at muzeyining zamonaviy yangi binolari barpo etiladi. Temuriylar tarixi hamda Tabiat muzeylarining ekspozitsiyasi yangilanadi. Alisher Navoiy nomidagi Adabiyot muzeyi kapital ta'mirlanadi. Bundan tashqari, muzeylarimizda, xususan, Islom sivilizatsiyasi markazida Birinchi va Ikkinchi Renessans, davlatchilik tarixi va buyuk allomalar faoliyati bo'yicha yangi ekspozitsiyalar tashkil qilinadi. Fransiya davlati bilan hamkorlikda Milliy restavratsiya markazi faoliyatini yo'lga qo'yamiz. Bugungi kunga qadar xorijiy restavratorlar bilan birga 238 ta madaniy boylik restavratsiya qilindi.

Muqaddas kitob — Usmon Qur'oni sahifalari ham konservatsiya va restavratsiya qilinadi. Yurtimizning ko'hna tarixiga bag'ishlangan 18 ta arxeologiya yodgorligini ochiq osmon ostidagi muzeyga aylantiramiz. Shuningdek, Samarqandda Sohibqiron Amir Temur bog'lari qayta tiklanadi, "Buyuk ipak yo'li" muzeyini barpo etamiz va Bibixonim majmuasini restavratsiya qilamiz.

Sakkizinchidan, kino sohasini rivojlantirish borasida olib borilayotgan islohotlar davom ettiriladi. Hozirgi vaqtda "Tirik tarix" seriyasida Vatanimizning shonli o'tmishiga bag'ishlangan 50 ta badiiy film yaratish bo'yicha farmon loyihasi tayyorlanmoqda. Shu asosda tarixiy filmlar yaratish dasturi ishlab chiqiladi. Bu dastur ijrosiga nafaqat mahalliy, balki xorijiy ijodkorlar, kinokompaniyalar hamda investorlar jalb etiladi. Butun dunyoda kino nafaqat ijod, balki iqtisodiyot tarmog'i hamdir. Ushbu ikki yo'nalish o'zaro uyg'un rivojlanishi uchun tegishli ishlarni amalga oshirish kerak. Buxoro viloyati hokimi B.Zaripov, Samarqand viloyati hokimi E.Turdimov, Toshkent viloyati hokimi Z.Mirzayev ikki hafta muddatda o'z viloyatlarida erkin iqtisodiy kinohududlar barpo etish bo'yicha loyihalarni boshlasin.

Vazirlar Mahkamasi (A.Aripov), Kinematografiya agentligi (F.Abduxoliqov) tegishli vazirlik va hokimliklar bilan birgalikda 1 oy muddatda yuqorida ko'rsatilgan barcha masalalarni hal qilish bo'yicha qaror loyihasini kiritsin. Unda, jumladan, buyuk ajdodlarimizning ibratli hayot yo'li haqida ko'p qismli animasion filmlar yaratish nazarda tutilsin. Keyinchalik ushbu filmlar qahramonlarini o'yinchoqlar, o'quv daftarlari va boshqa mahsulotlarda aks ettirib, farzandlarimiz ongiga singdirishimiz lozim. Hozirgi vaqtda dunyo media olamida tele va kino seriallar jadal rivojlanmoqda. Dastlab ko'ngilochar va maishiy mavzularda paydo bo'lgan seriallar bugungi kunga kelib, turli davlat va millatlarning muayyan maqsadlarini targ'ib etish vositasiga aylanib bormoqda. Savol tug'iladi: xalqimiz televizorni eng ko'p ko'radigan paytlarda, ya'ni "praym-taym" vaqtida xorijiy seriallarga katta o'rin berayotganimiz qanchalik to'g'ri? Albatta, bularning barchasi oldimizga kechiktirib bo'lmaydigan dolzarb vazifalarni qo'ymoqda. Jumladan, milliy seriallar ishlab chiqarish bo'yicha mavjud tizimni tubdan isloh etish, bu yo'nalishda ijodkorlarimizni qo'llab-quvvatlash lozim. Aynan shu yo'l bilan milliy seriallarimizni g'oyaviy-badiiy va texnik jihatdan jozibali, hamma qiziqib ko'radigan darajaga yetkazish mumkin. Shu maqsadda Milliy seriallar ishlab chiqarish konsepsiyasini yaratish zarur. Unda, avvalambor, mahalliy ijodkorlarimizga, xususan, ijrochi san'atkorlar, dramaturg va rejissyorlarimiz uchun zamonaviy sharoitlar yaratishga alohida e'tibor qaratish o'rinli bo'ladi, deb o'ylayman. Buning uchun IT-park kabi erkin iqtisodiy zona — Cinema-park tashkil etish lozim. Shu munosabat bilan Bosh vazir A.Aripov Cinema-park uchun davlat-xususiy sheriklik asosida Toshkent viloyati hududidan 50 gektar yer maydoni ajratish bo'yicha taklif kiritsin. Vazirlar Mahkamasi (A.Aripov), Prezident Administratsiyasi departament rahbarlari O.Abdurahmonov, K.Allamjonov 1 oy muddatda Milliy seriallar ishlab chiqarish konsepsiyasi loyihasini tayyorlab kiritsin.

To'qqizinchidan, tasviriy va amaliy san'at sohasini yanada rivojlantirish uchun alohida dastur qabul qilamiz. Ushbu dastur asosida, jumladan, Markaziy ko'rgazmalar zali jahon standartlari asosida rekonstruksiya qilinadi va jihozlanadi, poytaxtimizning Chilonzor tumanida joylashgan Badiiy fond hududida zamonaviy galereya binosi quriladi hamda 40 ta ijodiy ustaxonadan iborat Yosh rassomlar

markazi tashkil etiladi. Tanlov asosida 20 nafar iste'dodli yosh rassom va haykaltarosh, san'atshunos va muzeyshunoslar xorijiy mamlakatlarga stajirovkaga yuboriladi. Xattotlik va miniatyura san'ati ta'limini amaliyot bilan bog'lash maqsadida milliy usulda qog'oz tayyorlash bo'yicha o'quv ishlab chiqarish ustaxonasi tashkil etiladi. Yana bir muhim masala — madaniyat va san'at sohasida ta'lim sifatini oshirish bo'yicha jiddiy o'zgarish qilishimiz shart. Ayni vaqtda respublikamizdagi 323 ta musiqa va san'at maktabida 14 mingdan ortiq o'qituvchi va konsertmeyster faoliyat yuritmoqda. Lekin ularning oylik ish haqi miqdori umumta'lim maktablari pedagoglarining maoshidan 1,5 barobar kam. Ota-onalar tomonidan to'lanadigan pullar maktablarning moddiy-texnik bazasini rivojlantirish va o'quvchilarning ijodiy tanlovlarda ishtirokini ta'minlash uchun yetmaydi. O'tgan 10 oyda shunday to'lovdan tushgan 61 milliard so'mning 40 foizi yoki 25 milliard so'mi kommunal xarajatlarga sarflangan.

Iqtisodiyot va moliya vaziri J. Qo'chqorov, madaniyat vaziri O. Nazarbekov ikki hafta muddatda musiqa va san'at maktablari muallimlarining oyligini oshirish, ushbu maktablarning kommunal xarajatlarini byudjetdan qoplash bo'yicha taklif kiritsin.

Umuman olganda, madaniyat va san'at, kutubxona va muzeylar sohasida faoliyat olib borayotgan xodimlarning oyliklarini bosqichma-bosqich oshirish yuzasidan zarur choralar ko'riladi. Jumladan, ularning ish haqi 2024 yil 1 apreldan 20 foizga, 2025 yil 1 yanvardan yana 15 foizgacha bo'lgan miqdorda oshiriladi. Buning uchun davlat byudjetidan 2024 yilda qo'shimcha ravishda 150 milliard so'm, 2025 yilda esa 200 milliard so'm mablag' yo'naltiriladi. Shu bilan birga, madaniyat va san'at sohasini rivojlantirish va moddiy-texnik bazasini mustahkamlash uchun yangi yilda qo'shimcha ravishda 100 milliard so'm ajratiladi.

Muhtaram yurtdoshlar!

Keyingi paytda mamlakatimizda o'zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzini oshirish bo'yicha katta ishlar amalga oshirilmoqda. Ana shu ishlarimizni davom ettirgan holda, umumta'lim maktablarida o'zbek tilini o'qitish samarasini oshirish masalasiga bundan buyon ham alohida e'tibor qaratamiz. Hech shubhasiz, o'zbek tili

va adabiyoti fani o'qituvchilari ham xalqaro sertifikatga ega bo'lgan boshqa fan o'qituvchilaridan kam bo'lmagan miqdorda qo'shimcha haq bilan ta'minlanishi kerak. Bu albatta adolatdan bo'ladi. Shu maqsadda milliy sertifikatga ega bo'lgan o'zbek tili va adabiyoti fani o'qituvchilariga kelgusi o'quv yilidan boshlab 50 foiz ustama to'lanadi. Bu maqsadlar uchun 2024 yilda qo'shimcha 10 milliard so'm, 2025 yilda esa 30 milliard so'm ajratiladi. Shuningdek, boshqa tillarda ta'lim olgan hamyurtlarimizni davlat tilini o'rganishga rag'batlantirish bo'yicha ham alohida mexanizmlar joriy etiladi. Xususan, ular bu borada maxsus sertifikatga ega bo'lsa, o'qish xarajatlari davlat tomonidan qoplab beriladi. Bundan tashqari, o'zbek tilidan boshqa tillarga ixtisoslashgan maktablarda davlat tilini o'qitish soatlari ko'paytiriladi. O'zbek tili bo'yicha ham xalqaro fan olimpiadasini o'tkazamiz. Olimpiadaning g'olib va sovrindorlari pul mukofoti bilan taqdirlanadi. Shuningdek, ular mamlakatimiz oliygohlarining o'zbek filologiyasi yo'nalishi bo'yicha davlat granti asosida o'qishga qabul qilinadi.

Hurmatli do'stlar!

Jamiyatimizda kitobxonlik madaniyatini oshirish bo'yicha boshlagan ishlarimiz davom ettiriladi. Kelgusi yildan milliy va jahon adabiyotining eng sara namunalarini ko'pining nusxalarda chop etish va barcha kutubxonalarga yetkazib berish choralari ko'riladi. Shu bilan birga, har yili eng yaxshi badiiy asarlar yaratish, tarjima qilish uchun ijodiy buyurtmalar berilib, muallif va tarjimonlarga munosib qalam haqi to'lanadi. Yaqinda "Yoshlar uchun — ming kitob" loyihasini amalga oshirish bo'yicha alohida qaror qabul qildik. Unga ko'ra, kelgusi yildan boshlab farzandlarimizga rag'bat beradigan eng mashhur ilmiy-ommabop kitoblarni o'zbek tiliga tarjima qilib, maktab va kutubxonalarga bepul tarqatish yo'lga qo'yiladi.

Albatta, bilimdon, zukko olimlarimiz, dunyo madaniyatiga juda katta hissa qo'shayotgan vatandoshlarimiz ko'p. Lekin, afsuski, ular bolalar olamiga yaqin emas. Vaholanki, dunyoga mashhur olimlarning ko'pchiligi bolalarga atab kitoblar ham yozishgan. Masalan, Albert Eynshteyn o'zining murakkab nazariyasini bolalar uchun maxsus sharhlab, alohida kitob chiqargani ma'lum. **Biz Xorazmiy, Beruniy, Ibn Sino**

kabi buyuk ajdodlarimiz haqida, deb ko'p gapiramiz. Ammo bolalarimiz ularning qaysi asarini o'qiy oladi? Ahmad Farg'oniy, Mirzo Ulug'bek, Ali Qushchi deymiz, lekin ularning bolalik davrini kim biladi?

Demak, ana shunday allomalarimizning yoshligi haqida kitoblar yozish, yozganda ham bolalarbop qilib yozish kerak. Fursatdan foydalanib, men o'z sohasida ilmiy maktab yaratgan hurmatli olimlarimizni adiblar va noshirlar bilan hamkorlikda bolalar uchun qiziqarli va sermazmun kitoblar yaratishga chaqiraman. Bu ishlarni rag'batlantirish, yangi bosqichga ko'tarish uchun kelgusi yili mamlakatimizda Xalqaro bolalar adabiyoti ko'rgazmasini tashkil etamiz. Yurtimizda kitobxonlik, mutolaa madaniyatini yuksaltirish, turli yo'nalish va mavzudagi adabiyotlarni chop etishni ko'paytirish uchun nashriyot va matbaa korxonalarining moliyaviy imkoniyatlarini kengaytirish, moddiy-texnik bazasini mustahkamlash zarur. Shu maqsadda ushbu korxonalar 5 yilga soliqlardan ozod qilinadi. Shuningdek, ularga imtiyozli kreditlar ajratiladi. Albatta, bu zalda o'tirgan adiblarimiz tarjima san'atining naqadar mashaqqatli ish ekanini yaxshi biladilar. Mana shunday mas'uliyatli mehnatni munosib rag'batlantirish uchun ulug' shoir va tarjimon Ogahiy nomidagi xalqaro mukofotni ta'sis etsak, nima deysizlar? So'nggi yillarda kutubxonalar faoliyatini rivojlantirishga katta e'tibor beryapmiz. Ayniqsa, Respublika bolalar kutubxonasi rekonstruksiya qilinganidan so'ng bu yerda yangi ma'rifiy hayot boshlandi, desak, to'g'ri bo'ladi. Mening nevaralarim ham shu maskanga katta qiziqish bilan boryapti. Bu ezgu ishlarimizni davom ettirib, kelgusi yilda Samarqanddagi bolalar kutubxonasini rekonstruksiya qilamiz. Hududlardagi boshqa bolalar kutubxonalarini ham bosqichma-bosqich bolajonlarimizning sevimli maskaniga aylantiramiz.

So'nggi paytlarda o'z hisobidan kutubxona barpo etayotgan tashabbuskor insonlar ko'payib borayotgani barchamizni mamnun etadi. Tasavvur qiling, 100 nafardan ziyod yurtdoshimiz bunday xayrli ishga qo'l urgan. Masalan, Marhamat tumanida tadbirkor Qobiljon Obidov 50 mingdan ziyod kitob fondiga ega, uch qavatli zamonaviy kutubxona tashkil etgan, bu ziyo maskanida 300 mingta elektron kitob

ham mavjud. Mana shunday insonlar jadidlarning munosib davomchilari, bugungi kun qahramonlari emasmi? U kishi davlatimizning nufuzli ordeni bilan taqdirlangani ham shundan dalolat beradi. Biz barchaga ibrat bo'layotgan bunday yurtdoshlarimizni har tomonlama qo'llab-quvvatlaymiz. Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi rahbari Asad Xodjayeov 1 oy muddatda xususiy kutubxona tashkil etgan fuqarolar va tadbirkorlarni rag'batlantirish bo'yicha qaror loyihasini kiritsin.

Bugungi kunda mamlakatimizda Internet adabiyotini rivojlantirish ham muhimdir. Shu maqsadda internetda "O'zbek madaniyati" portalini yaratib, uning tarkibida adabiyot, kino, tarix, san'at, folklor portali kabi platformalarni tashkil etish va doimiy faoliyat yuritishini ta'minlash zarur. Buning uchun Raqamli texnologiyalar vaziri Sherzod Shermatov, Fanlar akademiyasi vise-prezidenti Bahrom Abduhalimov, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi rahbari Asad Xodjayeov, Yozuvchilar uyushmasi raisi Sirojiddin Saidov, Ma'naviyat va ma'rifat markazi rahbari Minhojiddin Hojimatov mas'ul va javobgar etib belgilanadi. Ma'lumotlarga ko'ra, so'nggi 2 yilda ko'plab xorijiy mamlakatlarda yurtimiz olim va ijodkorlarining 150 ga yaqin kitoblari, folklorimiz namunalari nashr etilgan. Ayni vaqtda adabiyotimiz xazinasida dunyoga namoyish etishga arziydigan asarlar ko'p.

Bu yo'nalishda ham ishlarni tizimli yo'lga qo'yib, chet ellik noshir va tarjimonlar bilan mustahkam hamkorlik o'rnatish maqsadida Yozuvchilar uyushmasi raisi Sirojiddin Saidov, Fanlar akademiyasi prezidenti Behzod Yo'ldoshev, Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi rahbari Asad Xodjayeov alohida dastur ishlab chiqishi lozim.

Qadrli yurtdoshlar!

Ma'lumki, ko'plab xorijiy davlatlarda mesenatlik harakati keng yoyilgan. Bunday ezgu tajriba bizning hayotimizga ham kirib kelayotganini albatta olqishlash kerak. Ma'lumki, 2017 yildagi uchrashuvimizdan so'ng ijodiy tashkilotlarni qo'llab-quvvatlash maqsadida 70 ga yaqin "Do'stlar klubi" tashkil etilgan edi. Qisqa muddatda bu yo'nalishda 85 milliard so'm homiylik yordami ko'rsatilgan. Afsuski, keyingi vaqtlarda "Do'stlar klubi" faoliyati ba'zi yo'nalishlar bo'yicha to'xtab qoldi.

Bosh vazirning menga bergan axborotiga ko'ra, yuqorida zikr etilgan yig'ilishda bu masala ham atroflicha muhokama qilinib, tegishli chora-tadbirlar ko'rilgan. Shundan so'ng homiyilar tomonidan madaniyat muassasalari faoliyatini qo'llab-quvvatlash uchun 38,5 milliard so'm mablag' o'tkazib berilgan. Fursatdan foydalanib, madaniyat va san'atimizning sadoqatli do'stlari bo'lgan ushbu tashkilotlarga, ularning mehnat jamoalariga sizlarning nomingizdan, o'z nomimdan tashakkur bildiraman. Endi bu tajribani doimiy ishlaydigan tizimga aylantirish zarur. Hozirgi vaqtda matbuot nashrlarining obunasi bilan bog'liq ayrim muammolar mavjudligini bilamiz. 2022 yil 27 iyundagi Prezident qarorida byudjet tashkilotlariga kutubxona fondi xarajatlari orqali davriy bosma nashrlar, ularning elektron shakli va elektron ommaviy axborot vositalariga obuna bo'lish uchun mablag' yo'naltirishga ruxsat beriladi, deb ko'rsatilgan. Demak, masalaning aniq yechimi bor. Faqat buni amalga oshirishimiz kerak.

Muhtaram do'stlar!

Albatta, bugungi uchrashuvda ilgari surilgan tashabbuslar faqat ma'naviyat, madaniyat va ijod sohalari rahbarlariga tegishli emas. Bularni — qayerda, qaysi lavozimda ishlamaylik barchamizga birdek daxldor vazifalar, deb qabul qilishimiz lozim. Shu bois, har bir vazir va hokim o'zining bu boradagi mas'uliyatini chuqur his etishi, bugun bu yerda ko'tarilgan masalalar bo'yicha amaliy ishlarni boshlashi zarur. Bosh vazir A. Aripov madaniyat va san'atni rivojlantirish bo'yicha ishlarning holatini har chorakda Hukumat rayosatida tarmoq va hududlar kesimida muhokama qilib boradi.

Hurmatli anjuman ishtirokchilari!

Bugun sizlar bilan ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish, madaniyat, adabiyot va san'at sohasini rivojlantirish bo'yicha ochiq gaplashib oldik. Bu borada bildirilgan fikrlar, ana shu muammolarni hal etishga qaratilgan tashabbuslarni qo'llab-quvvatlaganingiz, taklif va tavsiyalarangiz uchun barchangizga chin dildan minnatdorchilik bildiraman. Albatta, bugun ushbu zalda aytilgan fikr-mulohaza va tashabbuslarning har biri chuqur o'rganib chiqiladi. Eng muhim va

dolzarb masalalar bo'yicha tegishli farmon va qarorlar qabul qilib, ularning ijrosini ta'minlash yuzasidan zarur choralarni ko'ramiz. Shu ma'noda, bugungi uchrashuv ma'naviy hayotimizda yangi islohotlar davrini boshlab beradi, deb ishonaman. Hammamiz bir haqiqatni unutmasligimizni istardim. Hayot bor ekan — jaholat ham, ma'naviy tahdidlar ham bo'lishi tabiiydir. Ammo eng xatarlisi — yurt kelajagiga loqaydlik, ezgu qadriyatlarga nisbatan beparvolikdir. Tinch va farovon hayot qurish uchun, avvalo, odamlar qalbida bir-biriga hurmat, xalqqa, Vatanga mehr va ishonch mustahkam bo'lishi zarur. Mamlakatimiz yangi taraqqiyot davriga qadam qo'ygan bugungi kunda xalqimiz, ayniqsa, farzandlarimiz ongida Vatanga muhabbat, yurtimiz kelajagiga daxldorlik, tinch, erkin va farovon hayotning qadriga yetish tuyg'usini kuchaytirishda siz, madaniyat ahlining o'ringiz va ta'siringiz beqiyosdir. Sizlar yuksak iste'dod va mahoratingiz, ijtimoiy hayotimizdagi faol ishtirokingiz bilan yangi Uyg'onish davrini barpo etishga albatta munosib hissa qo'shasizlar, deb ishonaman. Fursatdan foydalanib, sizlarni yaqinlashib kelayotgan yangi — 2024 yil bilan chin dildan tabriklab, barchangizga mustahkam sog'liq, oilaviy baxt-saodat, ijodiy muvaffaqiyatlar tilayman. Doimo sog'-omon bo'ling!

